

A temerini elítélt fiúk bebörtönzésének ötödik évfordulójára

Mandátumom legelején, 2004 júniusában Temerinben történt az az erőszakos verekedés, mely kapcsán most a temerini fiúk esetéről számolunk be. Erről júliusban értesültem, amikor Gál Kinga képviselő kollégámmal a helyszínen tájékoztunk a magyarverések akkoriban sűrű zuhatagáról. A kérdés napirendre került a 2005. január végén megvalósult délvidéki EP tényfeltáró delegációs úton, mely során az ötfős delegáció - melynek magam is tagja voltam – Temerinben is járt, sőt találkozott a szülőkkel is. Szorgalmazásomra 2005 októberében Brüsszelben közmeghallgatásra került sor, melyen szintén érintették magyar képviselőtársaimmal az aránytalanságokat és a tapasztalható elfogultságokat. 2005 novemberében és a későbbiekben rendszeresen találkoztam a szülőkkel, akiket tájékoztattam a brüsszeli lépésekről. A 2005. őszi európai parlamenti határozat vitájában, a későbbi felszólalásokban is rendszeresen napirenden tartottam az ügyet, az éves parlamenti Szerbia-jelentés kapcsán is mindig érintettük ezt a kérdést. Ez év április 2-i brüsszeli közmeghallgatáson – melyet Tökés László kollégámmal együtt szerveztünk – szinten felmerült ez a kérdés.

Mindezt csak azért említem, mert szeretném érzékeltetni, hogy magyarországi európai politikusok is mélyre hatóan, személyes tapasztalatokkal foglalkoztak ezzel a súlyos kérdéssel. Miért gond ez, és mit akarunk elérni?

Egyrészt probléma a kérdés diszkriminatív etnikai jellege. Nem vitás, hogy garázdaság történt a temerini piactéren azon a kánikulai éjszakán, de ez nem volt gyilkossági kísérlet. Az ítélet és a vélt szabálytalanságokkal lefolytatott rendőri nyomozások ezt tükrözik, ráadásul olyan súlyos ítélet történt, ami még háborús bűnösök esetében sem fordult elő Szerbiában, de még Hágában is figyelemre méltó lenne. Magyar áldozat terhére elkövetett esetben jóval enyhébb ítélet született, gondolok itt pl. az újvidéki vízbefojtási kísérletre, de más, jogerős ítélet nélküli magyarellenes garázdaságra is... Ez az első etnikai jellegű diszkri-

minatív jellegzetessége az ügynek. Másrészt azért is politikai jelentőségű ez a büntetőügy, mert az eljárás folyamán, sőt azóta is nehezítették a vajdasági tartomány egyik hivatalos nyelvének, a magyarnak a használatát. Ez a probléma, az áldozatokkal való anyanyelvi kommunikáció a mai napig súlyos gondokat jelent, ami a szerbiai elvi jogalkalmazást is megkérdőjelezi európai szemmel.

Időközben a vajdasági civil szféra jogászokkal konzultálva megtette a jogi lépéseket az irányba, hogy ezt az eljárási és ítélkezési aránytalanságot helyesbítse. A strasbourgi bíróságon kérvényt nyújtottak be, mely nem hozta meg a várt sikert, de most ez év áprilisában a szerb törvények adta lehetőségekkel élve a szenttamási Emberi Jogi Központ Bozóki Antal kiváló újvidéki ügyvéddel együtt kegyelmi kérvényt nyújtottak be Tadić elnökhöz az elítéltek nevében és érdekében. Ez jól tükrözi azt, hogy a magyar oldalon, Délvidéken és itt Magyarországon egyaránt nem akarja a garázda fellépés tényét és büntethetőségét eltörölni, nem akar a szerb igazságszolgáltatás függetlenségébe beleszólni, de alkotmányos lehetőségekkel élve jelzi, hogy azt a lépést, mely eljárásával és aránytalanságával zászlóshajóként sérti a magyar közösséget, korrigálni szükséges. Ha ilyen súlyos üzenetek megmaradnak, az a magyar lakosságban féltelmet, és a kisebbségben élőkben a másodlagos állampolgár benyomását kelti. Ezért is fontos, hogy Szerbia integrációs lépései – a társulási szerződés életbe lépése, majd a csatlakozási tárgyalások reménye – előtt rendeződjenek az ilyen ügyek, és valóban egyenrangú partnerség jöjjön létre.

Nélkülözhetetlennek tartom, hogyha Magyarország az olyannyira óhajtott szerb integrációs törekvést támogatni akarja, akkor minden olyan kérdést, mely a magyar nép helyzetét, túlélését és önérzetét a Délvidéken sértik, rendezni kell a tagság előtt. Ellenkező esetben csak bizonyos erők a közép-európai népek megosztottságára játszhatnak az európai nagy kérdések vitájában.